

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XII • БРОЈ 238. • 25. АВГУСТ 1983.

ЦИЈЕНА 4 ДИНАРА

СЈЕДНИЦА ОПШТИНСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ССРН

НЕОПХОДНА ЈЕ ПРОМЈЕНА ПОНАШАЊА

ИЗБОРИ У СОЦИЈАЛИСТИЧКОМ САВЕЗУ — КРУПНА ОБАВЕЗА

Нерадо, али смо на то напротив принуђени, саопштавамо да је било потребно пола сата чекања да би 15. августа могла да отпочне сједница Општинске конференције ССРН: једноставно — недостајао је кворум за правовољано одлучивање, и делегати су обезбиђени послије више телефонских позива. А на дневном реду налазила су се тренутно најактуелнија питања везана за изборе у „наредном парламенту“ Будве. Гдје су се у то вријеме налазили „изабрани“ делегати, остаје да се утвр

става тако и код појединачца.

Јер, речено је, пракса показује да се у овим срединама искључиво практикује рад у форумима, па се, самим тим, не испуњава онај императиван услов да основне организације Социјалистичког савеза у својим срединама треба да постану мјесто за окупљање и договарање свих социјалистичких самоуправ-

својеврстне „Сциле и Харбле“. Враћања назад више не би смјело да буде. Из дискусија на сједници издвајамо ону секретара Општинског комитета Савеза комуниста Влада Дулетића. Између остalog, рекао је да предстоје изборе у пет мјесних организација и двадесет једној подружници, колико их на овом подручју има, треба искористити за организацију и кадровско јачање Социјалистичког савеза у општини. То, између остalog, подразумијева подмлађивање руководства у организацијама Социјалистичког савеза у општини, а самим тим бирање у општинска руководства и ће лије ове најмаовније организације провјерених и доказаних активиста, оданих социјалистичком самоуправљању. Дулетић је у дискусији указао на проблеме којима организације Социјалистичког савеза морају да се баве. На првом мјесту то су животна

питања средина у којима

Социјалистички савез дјелује, затим економске стабилизације и свега што се с тим у вези подразумијева. Поменуо је и једно интересантно питање коме се, на жалост, до сада није поклањала пажња.

— Поред друштвено-политичке одговорности — рекао је он — пажњу у будуће морамо обратити и на економску одговорност појединача или колективних органа. Јер, не смијемо дозволити да незапажено поред нас пролазе проблеми који сјутра на наш свеукупан живот могу итеш како да утичу.

На сједници је инициран предлог да се за предсједника Општинске конференције СОФК-е изaberе правник Зоран Шпадијер. Потекла је иницијатива да се Скупштини општине предложи да се приступи чину братимљења Будве и Цеља, као и да се такав предлог достави одговорним факторима у Цељу.

Д. Новаковић

Братимљење Будве и Цеља

На сједници Општинске конференције ССРН Будве прихваћен је предлог о братимљењу Будве и Цеља. О тој одлуци обавијестиће се скupштина општине једног и другог града, које су надлежне да чин братимљења спроведу у дјелу.

Образложење с тим у вези је дато да су у годинама послије земљотреса успостављени тијесни економски односи између будванског и цељског подручја и да их самим тим и кроз овај вид братског држава треба ојачати и продужити. Привреда цељског региона је, на бази удруživanja рада и представа, значајно допринојела обнови туристичке привреде Будве, а грађевинари Цеља изградили су не колико виталних објеката у Петровцу. Постоје услови да се сарадња на економском плану продуби и прошири на друге области живота, као што су сарадња будванског и цељског сајма, затим на плану културних дјелатности и, посебно, на размјени искустава из унапређења друштвено-економских и социјалистичких самоуправних односа.

П. Д.

БРАНКА ВУКИЋЕВИЋ-ЖИГИЋ

ПРЕДСЈЕДНИЦА СКУПШТИНСКЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ЗА ПИТАЊА ДРУШТВЕНОГ ПОЛОЖАЈА ЖЕНА

На сједници Општинске конференције ССРН, одржане 15. августа а на предлог Предсједништва, за предсједницу Општи-

нске конференције за питања друштвеног положаја жена једногласно је изабрана другарица Бранка Вукићевић — Жигић.

Другарица Жигић, рођена 28. I 1951. године, дугогодишња је активиста Општинске конференције ССО Будва и један од организатора Извиђачког одреда „Нико Анђус“.

Члан је Савеза комуниста од 1972. године.

У два мандата била је члан Предсједништва Савеза извиђача Југославије и Савијета Савеза пионира Југославије. Брана је за делегата на IX и X Конгресу ССО Црне Горе и X Конгресу Југославије.

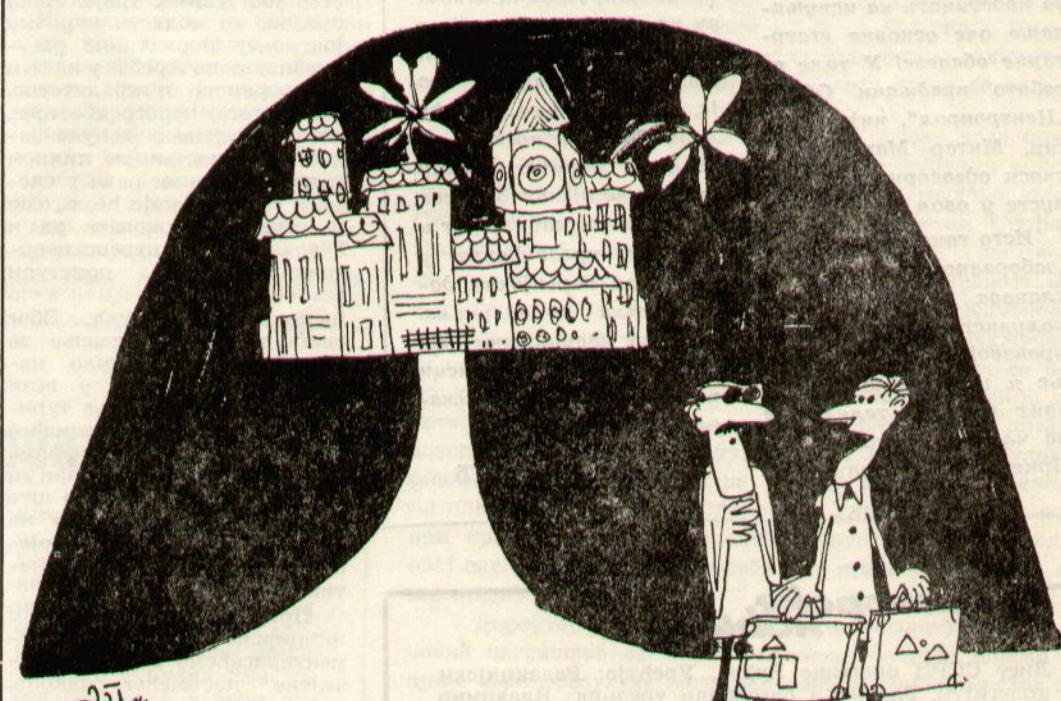
Добитник је Плакете „25. мај“ а на предлог Републичког савеза извиђача Црне Горе додијељен јој је „Златни јаворов лист“ — највеће признање које се додјељује овој организацији.

Бранка Вукићевић
Жигић

ди. Јер, многи од њих очекују да и убудуће добију повјерење „базе“, а како ће радити, бар тако они мисле, то је њихова приватна ствар. Тако не би смјело да буде јер (не)активност и (не)рад организација Социјалистичког савеза су евидентнији дуже времена, па је с правом речено да ова најмаовнија друштвено-политичка организација мора извршити промјене у понашању, како код колективних руковод-

них снага. Тако се не испуњава обавеза да се ћељије ове најмаовније друштвено-политичке организације баве најконкретнијим животним проблемима у својим срединама, што има одраза на укупан друштвено-политички и економски живот у овој средини. А таква понашања колективних руководстава и појединача су разлог да друштвено-политички живот у Будви после дњих мјесеци доживљава

— КОЛИКО СИ ОСТАО НА СВЕТОМ СТЕФАНУ?
— НЕ ЗНАМ, СТАО МИ ЈЕ САТ.

(Дејан Патаковић)

ИЗ РАДА ОРГАНИЗАЦИЈА САВЕЗА КОМУНИСТА

Заборавност или нешто друго?

Изгледа да ни жестоко љетње врућине, ни тем по радних активности на обезбеђивању нормалног тока туристичке сезоне, не утичу на уобичајене токове партијског живота у нашој општини. Напротив, протекла два мјесеца била су у знаку живе изборне активности, те би се могло рећи да је карактеристична љетња дремљивост овом приликом заобишла цјелокупну партијску структуру. Зато се често у званичним и познавачким коментарима, с правом употребљава епитет — политичко љето.

Анализе протеклог рата у Општинској организацији СК тек треба да услиједе, мада су већ сада њихови показатељи до врљи за оптимизам. Састави секретаријата претрпели су крупне измене, а што је посебно значајно, млади људи чине њихов претежни дио. Рјеч је податак да су у четрдесет основних организација изабрани нови секретари, а остale су дадле повјерење дотадашњима. Међутим, постоје и разлози за забринутост,

па и за преиспитивање рада поједињих организација. Не ради се толико о помањкању партијске дисциплине, колико о непознавању основних обавеза, посебно оних предвиђених у Статуту СК Црне Горе и Статутарју одлуци Општинске конференције СК. Преко 50% основних организација није се придржавало рокова предвиђених за одржавање предизборних активности и избора, а неке је, чак, требало више пута подстицати на испуњавање ове основне статутарне обавезе! У томе објективно предњачи ООСК „Центропром“, чији секретар, Митар Мартиновић, спноси одговорност за пропусте у овом погледу.

Исто тако, испољена је „заборавност“ при избору чланова Актива радника комуниста непосредних производњача. Кандидовање и непосредно бирање оних чланова темељи се на члану 51. Статута СК Црне Горе, те члану 132.

Статутарне одлуке Општинске конференције, Штавише, Општински комитет донио је посебну одлуку која у том смислу обавезује партијске организације у материјалној производњи и услужним дјелатностима.

Прекорачење рокова одређених за изборну активност јавља се, по правилу, код организација састављених углавном од старијих људи код којих су остале партијске актиности на недопустиво ниском нивоу. Индикативна је у том погледу пасивност, па и политичка апатија посебно у ООСК Режевићи и Бечићи.

Уочљиво је да се слично дешава у великим радним организацијама које се баве услужним дјелатностима због пренатрапности свакодневних обавезама, посебно у љетњем периоду.

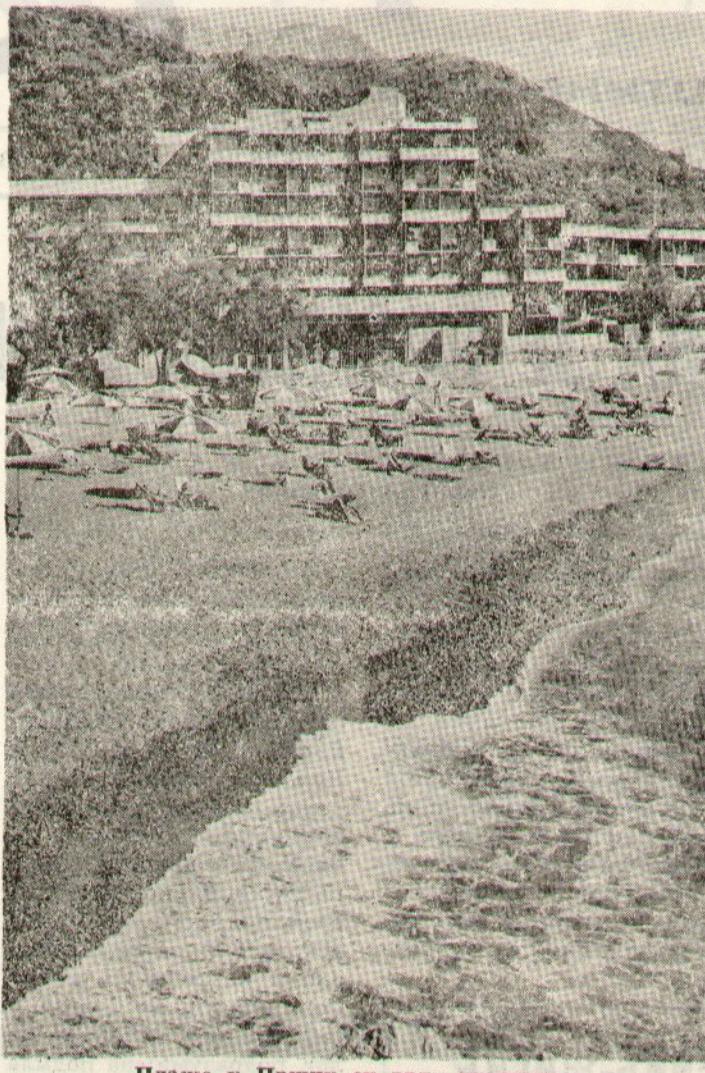
Ако се за овакве пропусте може наћи неко оправдање, незаинтересованост при избору чланова Актива комуниста је неопростива, а има своје узроке у непознавању статутарних одредби.

Интересантно је да се сви записници са изборних састанака потанко баве саставом секретаријата, док се избор члана Актива констатује или се противућа учијети у извјештају, што је много чешће (нпр. ООСК „Нивекс“, ООСК хотел „Парк“, ООСК „Монтенегро-мерц“ — Петровац).

Иако претходни ставови не одражавају стил рада свих организација, већ њиховог ограничено броја, очито је да се убудуће мора обратити посебна пажња на паритет између практичне дјелатности сваке основне организације и решења предвиђених у највишим партијским документима и одлукама. Ажурирано извршавање обавеза и већи степен дисциплине у свemu овоме имају незамењиву улогу.

Јово ГРЕГОВИЋ

Припреме за наредно туристичко сезону

Плаже у Пржни су врло привлачне

ћани не могу пружати туристичке услуге туристима и путницима у зградама, односно просторијама изграђеним противно прописима о грађењу, а чланом 254-а да је надлежни општински орган управе дужан да у року од 60 дана, поступању на снагу ових измена, донесе рјешење о престанку важења одобрења за обављање дјелатности у пословним и стамбеним објектима и објектима за одмор и споравак који су изграђени противно прописима.

Исто тако, грађани неће моћи издавати земљиште у закуп организацијама удруженог рада, самоуправним организацијама и заједницама и грађанима ради коришћења за камповање, јер ће уговори, закључени противно овим одредбама, бити ништавни. Ова посљедња измена ће у знатној мјери угрозити будуће пословање организација удруженог рада које се баве камперском дјелатношћу, па се очекује подношење амандмана на предложене допуне преко републичких делегата.

Предложене измене и до пуне, уз већ постојеће одредбе да се зграде, односно просторије које служе за одмор и споравак могу издавати само посредством туристичке организације и под условима које пропише Скупштина општине, али не и у закуп за одмаралишта, исказују темељне припреме и убрзан рад на квалитетном нормативном регулисању ове области. Да не горимо о категоризацији лежаја, избегавању гостију, дивљим одмаралиштима и другим уоченим проблемима. Све то захтијева изузетно много рада. Међутим, кренуло се на вријеме, па се, ако ништа друго, временски фактор неће моћи појављивати као кочница за завођење реда на будванском туристичком тржишту у наредној туристичкој сезони.

Ј. Д.

Обновиће се спомен на Чојковој главици

На иницијативу Мјесног удружења СУБНОР-а Будва II покренута је акција за обнову и санацију зграде бивше основне школе, сада Спомен-дома на Чојковој главици у Маинама. Ову акцију прихватиле су све друштвено-политичке организације и већ је у том правцу подаста урађено: формиран је режијски одбор за санацију и обнову, урађени су санациони пројекти, прибављена грађевинска дозвола и обезбиђено 110.000.000 старих динара. Постоји ово неће бити довољно за планиране потребе, одлучено је да се остало дио средстава прикупи од добровољних прилога радних организација и грађана, као и да се поспијеше радови на овом објекту, како би Дом свечано био отворен на Дан Републике, 29. новембар ове године.

В. С.

АКТУЕЛНО „Малим стварима“ у турizму посветити велику пажњу

Почетком августа одржан је састанак директора разних основних организација удруженог рада с председником Скупштине општине и руководиоцима стручних служби и општинских органа. Разматрани су неки проблеми који су се јавили у јеку главне туристичке сезоне.

За разлику од ранијих година — речено је — овогодишњи програм за туристичку сезону у већини случајева је реализован: сезона је далеко боље припремљена, сви субјекти и велики број грађана су мобилизирани, хотели су спремно дочекали госте, чистота је на јавним мјестима знатно побољшана. Трговина је добро обавила свој задатак — виталних артикала (меса и месних производа, млијека, путера, уља, воћа и поврћа) има у довољним количинама. Ипак, било је доста задатака који нису са успјешном ријешени. Док је чистота у једном дијелу града и у Петровцу зорна, дотле у предграђима има много прљавине. Зеленило у саставу комуналног предузећа чинило је знатан напор и уредило неколико раније за пуштене површине — као што је она поред Тржног центра. Међутим, има примједаба да на начин заливаша тра вњака. Раније су их полицвали прескалицама по цијелим данима, па су све клупе биле мокре, а тешко се парковским стазама могло и пронести. Сада, међутим, преска се ноћу, што је добро, али су ујутру све клупе мокре, а пошто се клупе споро суше, не могу се користити у јутарњим часовима. Требало би да их неко, радници или надгледници којих има по прилично, посуне обично крпом и способе за употребу. Или, узмимо други „примјер“. На мјесту где је ранијих година гостовао циркус, терен је уравнат, допесено је двадесетак бетонских жардињера и неколико дана у њима је било и цвијећа. Међутим, пошто га нико није заливао, оно се осушило и сада су жарди-

Б. М.

ње без цвијећа запуштено, што сваки пролазник одмах уочи.

И ове сезоне било је доста слушајева непријављивања гостију. Закључено је да се одмах по завршетку сезоне предузму мјере како би се на вријеме и солидно извршила категоризација соба. Било је предлога да се повећа разлика између соба прве, друге и треће категорије, као и зависно од амбијента, локације и других елемената. Мали број издавалаца соба нуди и доручак.

Било је доста ријечи о примједбама домаћих и страних туриста на неиздржљиву буку коју ствара музика у већерњим часовима. Не може се на сваком мјесту свирати до поноћи. Уз хотеле то мора бити знатно краће, а на скровитим мјестима као што су, на примјер плажа Могрен, Хаваји и сл. могло би (и требало би) сви рати до зоре. Треба набавити апрате којима се контролисати децибели и интроверенисти у сваком случају када се пређе граница. Констатовано је да су телефонске везе врло слабе и да читавог дана на јавним гворицима влада гужва.

Било је ријечи и о снабдијевању водом, па је констатовано да је у закашњу изградња новог резервоара на брду Спас, који ће се користити у наредној сезони, али да, ипак, осим у неколико домаћинстава у Петровцу, није било проблема с водом.

С обзиром да се напролеће завршава изградња хотелског насеља на Словенској плажи и да у неколико наредних година не треба очекивати нека већа улагања у изградњу смјештајних капацитета, посебну пажњу треба посветити развоју мале привреде, изградњи и побољшању камповава, билој организацији издавања приватних соба и, посебно, организацији културно-забавног живота. Велику пажњу, дакле, треба посветити „малим стварима“, што досад није био случај.

Б. М.

ИЗ ООУР „ЈАДРАН“

Најјефтинији експрес ресторан у Будви

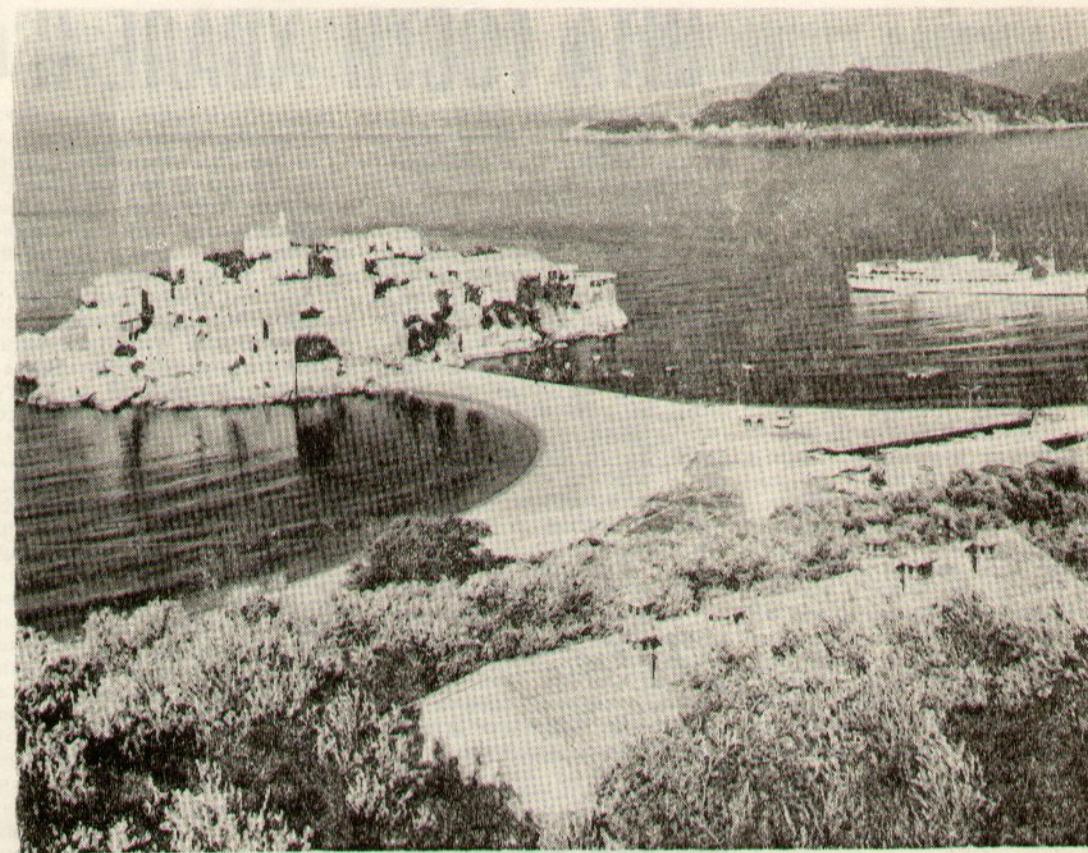
Недавно је наша основна организација „Јадран“ купила од „Енерго пројекта“ експрес-ресторан који се налази у не-посредној близини административног центра, и који је, иако ради тек мјесец дана, постao један од најпопуларнијих у овом граду. Ову популарност су му највећима дала приступачне цијене које се крећу за све врсте топлих јела од

11.000 до 15.000 старих динара за печења. Ако томе додате да је хлеб бе-сплатан, а цијена жестоком пију 2.500 динара, соковима и кока-коли 3.000, пиву 4.000, а кафи 3.000, онда се не треба чудити што је овај ресторант веома добро посјећен.

— Дневно издамо и до 500 оброка — каже нам шеф ресторана Раде Јовановић. — Предност овог ресторана је и у томе

што му је радно вријеме од девет изјутра до девет увече, и што се у било које доба дана овде може добити топло јело, што није случај по другим објектима ове врсте.

Како у Будви има доста самаца, а у овом дијелу има и доста гостију у приватном смјештају, очекује се да ће пословање овог ресторана бити веома рентабилно.

Свети Стефан: љетовање на високој нози

У граду-хотелу август најберићетнији

Најексклузивније љетовање на будванској ривијери, град-хотел „Свети Стефан“, средином августа био је попуњен више од десетак одсто, што је за овакву врсту угоститељских објеката више него добро. У вилама и апартманима некадашњег рибарског насеља било је попуњено 220 кревета и август је тако био необично берићетан. Најброжнији гости били су Италијани, а затим туристи из СР Њемачке.

Гости потврђују да се овде у правом смислу ријечи љетује на високој нози. По цијени од 52 до 80 долара гостима се обезбеђује ноћење и доручак, а шта ће, када и где појести, сваки гост одлучује према сопственом укусу и цепу. То за њих, како кажу о овом „царству снова“, није много, а на располагању им стоје бројни ресторани, аперитив барови, терасе и ноћни бар. Наравно, ту је и коцкарница, која им служи за „пражњење“ новчанника. За високе госте је резервисана посебна плажа, и тај потез светостефанских угоститеља гости оцењују као необично добром. Јер, кажу, послије бурно проведених вечери мир им је неопходан на „пјени од мора“.

Овог љета добро је ко-

ришћен и чувени апартман 118 чија дневна закупнина износи 450 до 600 долара. Апартман је у августу био заузет, па они који су жељели посебан мир, конфор и услугу морали су да чекају у реду.

Посљедње двије године донекле су ријешени проблеми који су на свој начин ометали пружање услуга у овом ексклузивном објекту. Плаћањем обавезне улазнице, у коју је урачуната конзумација за једно пиће у сваком локалу осим у главном ресторану и на њего-

вој тераси, постигнуто је да се обезбиједи послуживање свих посетилаца. Као нејрешив проблем остају колективне посјете граду-хотелу. Оне су, наче, дозвољене од једанаест до деветнаест часова, а проблеми искрсавају када посетиоци желе да завире у све просторије у којима гости бораве. Наравно, тако се нарушава њихов неопходан мир, па се озбиљно размишља да се с таквом правком посјета престане.

Н. Д.

ОД ЈАЗА ДО БУЉАРИЦЕ

Плаже кристално чисте

У Заводу за биологију мора у Котору два пута годишње испитују се узорци морске воде који се уз плаже од Јаза до Буљарице узимају с дубине од 40 до 45 метара. Циљ је да се провери чистота воде, утврди евентуално присуство неожељених бактерија у њој и предузму мјере да се оне одстране.

Посљедња испитивања узорака морске воде показала су да је вода на плажама у будванској општини кристално чиста. Најчистија је на плажи Лучице и градској плажи у Петровцу, затим на лијевој плажи у Светом Стефану, у Пржњу код Милочера, на Словенској плажи и на двојилометарској плажи у Бечићима. Незнатна загађеност морске воде фекалијама нађена је једино на плажи у Каменову, јер тамошње туристичко насеље још увијек није укључено на канализациону мрежу, па као обавеза остаје да се његово прикључење на колекторски систем обави најкасније до почетка наредне туристичке сезоне. У противном, у питање се доводи рад овог највећег туристичког насеља на будванској ривијери. „Откривено“ је да је вода дјелимично нечиста и на плажи испод хотела „Милочер“. Разлог је што се на једном крају те плаже повремено испушта нечиста вода, па овај ексклузивни објекат треба што прије укључити у канализациону мрежу.

Директор ООУР Водовод и канализација Крсто Марковић наглашава да је тако повољна чистота морске воде, прије свега, резултат изградње канализационе мреже у Будви, Светом Стефану и Петровцу којом се отпадне воде, послије биолошког пречишћавања, подводним цијевима и под притиском испуштају далеко на пучину дубоко неколико десетина метара. Наравно, морске струје ту пречишћену воду прихватају у своја „корита“ и сма се на обалу више не враћа.

Д. Н.

НАША АНКЕТА

ШТА ГОСТИ ХВАЛЕ И НА ШТА СЕ ЖАЛЕ

У НАШЕМ НАЈВЕЋЕМ АУТО-КАМПУ „ЈАЗ“ боравило је средином августа преко 2.600 гостију. Имали смо утисак да их је и много више, јер на дугачкој и широкoj плажи није било мјеста, и то не од купача, већ од шатора, који су се „спустили“, такорећи, све до морске обале. Питамо госте: ко им је дозволио да разапну шаторе на самој плажи? Одговор је увијек био исти: нико их није питао, нити упозорио да је камповаша на плажи забрањено. У овом кампу изгледа важи парола: „Снађи се“. Не води се рачуна да ли ће ти шатори и људи у њима ометати конфор оних који су дошли овде да се купају и сунчaju. А друго је питање: да ли овде уопште има услова за камповаша? Мислимо да ми у интересу туризма, за идућу годину треба да више размислимо и о овим стварима, а не да се на било који начин довијамо да зарадимо што више новца од сезоне.

ОБМАНУТИ ГОСТИ

Душан Вујовић, његова супруга Весна и њихова петогодишња Мирјана дошли су у Будву својим колима из Београда и смјестили се преко Турист-бира приватно. Међутим, тај први смјештај неће никад заборавити, јер су били — преварени. Наиме, у кући није било тоpline воде, јер је бојлер био искључен! Одмах сјутрандан покупили су своје ствари и потражили други смјештај где су у потпуности задовољни. Не могу да сквате да се у Будви и на овај начин штеди, а сличну ситуацију доживјели су и у хотелу на Његушима, где у објекту „Б“ категорије, такође нема топле воде! Тако су, послиje другог пута, тек трећи дан могли да се истуширају.

СТАРИ ГРАД ПРУЖА РУЖНУ СЛИКУ

Гости из Марибора, Едија и Марту Подјовечерк, затекли смо на тераси хотела „Могрен“, где су пијукали прву јутарњу кафу. Дошли су у Будву да би упознали овај дио наше обале. Прошле године боравили су у Херцег-Новом. Међутим, плажа и природа им се овде више допадају. Смјештени су у домаћој радиности, а хране се у „Могрену“. Задовољни су и Будва им се пуно допада, само су врло лош утисак стекли о Старом граду, који пружа жалосну слику. По ономе што су видјели могу да замисле колико је све то било лијепо и колико ће овај град добити у вриједности када се буде завршила обнова овог дијела Будве.

АХ, ТА МУЗИКА!

Наши сљедећи саговорници били су брачни пар Праслер из Нинбурга близу Хановера, који су три седмице провели у „Авали“. Дошли су посредством агенције ТУИ. Одлучили су се да бораве у Будви, у хотелу „Авала“, јер су жељели да имају лијепу и пјесковиту плажу, а Могрен је управо по њиховој жељи. Можда би овде могли да замјере што на другој плажи, где се обично купају, није на-

прављен неки бифе, а виде да ту постоји неки запуштен објекат. Овако за једну кока-колу или пиво морају да прелазе на прву плажу. Иначе, одушевљени су хотелом, собама, рецепцијом, базеном и предивним тргом. Међутим, имају замјеру на прејаку музiku која их до понижи узнемира и ремети им толико потребан мир. Зато би препоручили, што је и у интересу других гостију, да се музика премјести на друго мјесто.

Правили су и екскурзије преко наше агенције и упознали Свети Стефан, Милочер, Улцињ, Котор, Цетиње и одушевљени су нашим природним љепотама. По повратку у домовину, рекли су нам на крају, ови гости препоручиће својим пријатељима Будву и овај хотел, а они ће овде поново доћи само под условом да се музика премјести на друго мјесто.

ХАВАЈИ" ЛИЈЕПО, АЛИ ЗАПУШТЕНО ИЗЛЕТИШТЕ

Једног недјељног приједнога затекли смо на острву Свети Никола код Будве, познатом по имени "Хаваји", госте из Аустрије, господина Шлеуха Едвина са супругом и њиховој двојици одрасле дјеце. У густој хладовини борове шуме испред ресторана у хавајистичком расхлађивали су се освежавајућим напицима,

— Ове љепоте и овако чистог мора нисмо никада видјeli — рекли су нам

они. — Посебно нам се доđa да што можемо да добијемо да понешто поједемо и попијемо, па скоро свакодневно овде долазимо једним приватним бродићем. Иначе, смјештени смо у Бечићима, приватно. Њихове замјерке односиле су се што овај кутак за одмор изгледа доста запуштен и, на жалост, прљаво. — Погледајте колико по земљи има опушака и друге прљавштине, па се човјек врло лоše осећа, а на крају овог острвица, баш на мјесту где се купамо, скоро свакодневно гори смеће чији густи дим загађује природу! Збиља је штета што се овом дивном мјесту за одмор не поклања више пажње. Још нешто бих замјерио, а то је да се црна кафа овде служи само изјутра и послиje подне, док је послиje ручка не можемо добити.

ПЕТРОВАЦ ПРУЖА ЉЕПШУ СЛИКУ

У предивном амбијенту хотела „Палас“ у Петровцу, који је смјештен уз саму морску обалу и чије све се углavnim имају поглед на море, затекли смо госте Мејер из Штударта који у Петровцу долазе већ више година. Ове године дошли су из радозналости — да виде нови хотел и као се Петровац припремио за сезону. Пrijатно су изненађени новим хотелом и изгледом цijelog mјesta. Плажа је uređena, а паркови и улице чисти. Посебно им се свијају базен и тераса на новом хотелу. Услуга у хотелу је одлична, а храна и сервис су на висини. Међутим, и ови гости су замјерили што још увијек није ништа урађено са старијим дијелом Петровца, где се посљедице земљотреса још добро виде, што ствара лошу sliku o цijelom mјестu. Најјероватније ће доћи и идуће године, и тада би жељeli да виде како се почelo с обновом и овог дијела Петровца који има посебне дражи лјepog приморског градића. На крају су нам рекли да ће препоручити овај лијепи хотел својим пријатељима у Њемачкој, јер пружа могућности за прави одmor.

ЈОШ УВИЈЕК НА ПОПРАВНОМ ИСПИТУ

Као што се види, у блиц-анкети, спроведеној међу гостима који су боравили овог љета у неким нашим хотелима у Будви и Петровцу, ауто-кампу „ЈАЗ“ и на острву Свети Никола дошли смо до закључка, а у то сте се и сами увјерили на основу изјава гостију, да се и даље понављају исте грешке и пропусти, као да их се тешко можемо отрести. Још увијек „падамо на испиту“, када су у питању наше гостопримство, ниво пружених услуга (ово се нарочито односи на кампове), понуду културно-забавног живота која нам је врло симонашна. Прегласна музика, као једини вид разоноде гостију у ноћним сатима, до дубоко у ноћ нарушава им мир за којим су жудјели да га имају бар на одмору. Доста примједби упућено је и на изглед старијих градова. Овде се, прије свега мисли на Будву, где, такорећи, камен није помјерен од земљотреса, као и на центар Петровца, где су још увијек видне посљедице катастрофе.

Ипак, мора се признати, Будва је обрадовала ове сезоне многобројне посјетиоце чистоћом, уређеним зеленим површинама и парковима, добром снабдјевеношћу, а ово се може рећи и за Петровац који овог љета пружа другачију sliku.

Нада Митровић

Сунца и мора никад доста

Хотели добро посјећени у августу

Овогодишњи врели туристички талас на будванској ривијери запљускује и у другој половини августа. Узварело августо виско сунце учинило је да многи гости одложе повратак кућама, јер, како изгледа, сунца и мора никад доста. Слободних мјеста највише има у домаћој радиности и ауто камповима, а биће их све више, јер се „шпици“ туристичке сезоне сваким даном смањује.

Зато су и даље добро посјећени хотели и одмаралишта. Тако, на пример, хотели „Авала“ и хотелски град у Бечићима и даље су попуњени сто одсто, а светостефански и петровачки хотели изнад деведесет одсто. Таквом посјетом највише су обрадовани угоститељски посленици и очекују да ће им биланс пословања на крају године бити далеко боли него што су очекивали. Циљ који су на почетку сезоне поставили да из овогодишње „туристичке же тве“ извуку што је могуће боље резултате извршавају на најбоље могући начин, и треба им по жељети да у том иstražuju do

краја овогодишње сезоне. Јер, не смије се заборавити да сезона траје у септембру и октобру, што значи да се у туристичком привређивању не смије посустати наредних педесетак дана. На то, прије свега, упућује чинjenica da је искоришћенost хотела прошле године износила свега сто пет дана, а чинjenica da би се рентабилно пословало у „погон“ би требало да буду најмање још педесетак дана јасно казује да док сезона траје одмора не би смјело да буде.

Важно је забиљежити да су током читаве овогодишње сезоне добро била попуњена и одмаралишта. У хотелу „Парк“ и Одмаралишту ПТТ, који припадају Заједницама за одмор радника Србије, на пример, од средине јуна није било слободних мјеста. Добре резултате биљеже Међународни омладински центар и друга одмаралишта у Бечићима, Светом Стефану и Петровцу.

Да још једанпут поновимо: од нашег рада и ангажованости зависи колики ће нам овогодишњи „туристички колач“ бити.

Д. Н.

ФОНД ЗА ОБНОВУ СТАРОГ ГРАДА

Судећи по акцији која се тренутно води у општини, на почетак обнове Старог града веће се дugo чекати. Санација зидина ће почети још ове јесени, а први радови унутар зидина почетком паредне године.

Послије доста застоја и колебања, очијењено је да нешто треба мијењати у досадашњој организацији рада, како би послови на ревитализацији овог старог урбанијег језгра коначно почеле. Након констатација да СИЗ за науку и културу и Завод за изградњу Будве више не могу да се посре с веома сложеним пословима који предстоје, формирano је тijело које ће бринути о обнови. То је Фонд за обнову Будве, формиран на делегатском принципу. За предсједника Скупштине изабран је Душан Љијешевић, иначе предсједник Скупштине општине, за предсједника Извршиоштва одбора Милош Трифуновић, а за директора Фонда Петко Митровић.

Треба напоменути да је већ завршен највећи дио „папирнатих“ послова који претходе обнови. Извршена су сва потребна снимања и истраживања и усвојен урбанистички пројекат града. Сада је потребно да се ураде извођачки пројекти за сваки објекат попозоб. А таквих је 184. Так тада радови могу да почну. Одлучено је да се тај посао повери Републичком заводу за урбанизам и пројектовање Титоград, јер постоје ујверења да би он могао бити завршен за три мјесеца, а то је повољан рок. Титографијама ће у раду помагати Институт за земљотресно инжењерство и сеизмологију „Кирил и Методиј“ из Скопља.

С. Г.

УЗМЕМ ТИ ЈЕДНОГА АВГУСТОВСКОГ ДАНА моју Милосаву под руку, па с њом у шетњу. Код нас ту у неким стварима нема равноправности — но оно што ја кажем, поштује се ка све тиња! Видим, чуди се Милосава, нисмо заједно излазили има више од дваес година. Чуди се, или ништа не збори. А ја, шерет, научио да је водим на изложбу оног нашег француског сликара, оног Поповића, у Дом културе. Знам ја моју Милосаву: кад се на телевизији појавија каква слика голе женске, она ти се покупи, прекрсти и побеже у другу собу. Незгодно јој. А ја хоћу да је ослободим од тог старинског страха, да је модернизујем. Причам јој, не први пут, како је женско тijело нешто најљепше на свијету, још кад је младо! Шутни Милосава, ништа не говори. Причам јој успут како је тај наши сликар, који живи у Паризу, велики умјетник, како му француска држава купује слике и плаћа их великим парима, како га критици хвали.

И тако, дођосмо ми на врата просторије у којој је изложба. Улазимо. Унутра доста свијета. И гледају. А имају шта и видјети: све голе женске, извалиле се, ноге раскремеле, види им се она работа — да простиши, а главе немају! Тамо где би требало да буде глава — некакав дим и ватра: ко на ону работу много мисли, ватра га обузима и памет му изази. Гледам ја, ко и други свијет, а моја Милосава све се иза мене крије и у земљу гледа. Чврсто ме ухваташа за подлактицу, шапуће неке молитве и, богами, наљути се, нешто ме ко опсова и убрзаним кораком врати се кући. Тако се неславно заврши мој ватнички покушај.

*

ПОДСТАКИУТ ОНОМ сликовном голотињом, одох на плажу Могрен да видим понешто од оног насликаног „у живо“. Онај Љубо сликао

Актуелна питања друштвене самозаштите са становишта одбране

У акцијама које води наше друштво на свим нивоима, изузетан значај придаје се унапређењу и афирмацији мјера, поступака и дјеловања која се обухватају појмом друштвене самозаштите. Може се рећи да је организовано супротстављање свим снагама, које угрожавају нашу безбедност, слободу и не зависност, основна сврха и смисао друштвене самозаштите. Такав приступ друштвеној самозаштите одређује сама природа предмета, а и садашње стање у нашем јединственом одбрамбеном заштитном систему. Ако бисмо одвојено анализирали систем општенародне одбране и систем друштвене самозаштите, онда би се могло закључити да смо више постигли у сфери одбране од оружане агресије и да нам је укупна организованост и спремност за одбрану од ње већа. Као што је познато, изградили смо свеобухватни систем општенародне одбране и у оквиру тог система снажне оружане снаге — ЈНА и територијалну одбрану. Постоји у целини, тај систем оспособљен је за одбрану земље од оружане агресије сва ке врсте. То подразумијева да он, као дио јединственог одбрамбено-заштитног си-

стема, има верома значајну улогу и у функцији друштвне самозаштите. Јер, сви субјекти општенародне одбране и све одбрамбене снаге истовремено су и снаге друштвене самозаштите. При том је веома значајна улога оружаних снага, које својом организованошћу, мобилношћу, моралном чврстином и јединством најнепосредније утичу на безбедност земље, одвраћање спољне агресије, сигурност и слободу радних људи. Оне, већ самим својим постојањем, обесхрабрују не пријатеља. Осим тога, општенародни карактер оружана снага има непроцењив значај: ријетко је гдје у свијету остварена тако чврста повезаност народа и његових оружаних снага, као што је то случај у нашој земљи. Та чврста и нераскидна веза између народа и његових оружаних снага представља битну карику систему друштвене самозаштите — јача јединство и моралну снагу друштва, виталност и способност да се успјешно бори против свих облика угрожавања наше сигурности.

Знамо да када је у штапију однос радних људи и грађана према овим двјема функцијама, активнији је однос, већа одговорност и озбиљ-

није понашање субјеката ка да дјелују у систему општенародне одбране, него у систему друштвене самозаштите. И кад год би запријетила опасност од спољне агресије, у нашој земљи би увијек био испољен висок степен јединства, спремности и одлучности народа да брани територијални интегритет и независност земље. Радни људи одговорно и савјесно спроводе свакодневне обавезе из области општенародне заштите. Таква оцјена не би се могла дати када су у питању права и обавезе радних људи и грађана у области друштвене самозаштите. Још увијек често радни људи и грађани остају пасивни пред носиоцима непријатељског рада, нарушујући самоуправних права, отуђивањем друштвене имовине и другим нападима на друштвена добра, чекајући да „надлежни“ и „позвани“ све спријече или да правовремено интервенишу у сваком експесном случају. Тако неуједначен однос у ангажовању радних људи и грађана на заједничким општенародним одбранама и друштвеним самозаштите може проузроковати тешке последице.

Стална будност, свијест о томе да је сваки субјекат друштва у исто вријеме и субјекат безбедности и одбране слободе и независности услови су без којих се не може развијати и јачати друштвена самозаштита. На таквом концепту изграђени су идејно-политички ставови о друштвеној самозаштити као најширој и свеобухватној друштвеној функцији. Они су у већем обиму преточени у праксу, тако да данас у свим друштвеним средина

ма постоје организовани облици друштвене самозаштите. Социјалистичке снаге, са Савезом комуниста на челу, свакодневном активношћу подстичу и усмјеравају процес подруштвљавања, а тиме и јачања друштвене самозаштите, тако да она у свим срединама постаје саставни дио самоуправних друштвених односа и непрекидна бриза свих субјеката друштва.

Када је ријеч о индивидуалним својствима бораца, треба истаћи да само принципијелни, смјели, поштени, одважни и храбри људи могу бити истински носиоци друштвене самозаштите. То су борци који у миру не доzvoљавају да се размахну снаге туђе нашем самоуправном социјализму и да се гомилaju разне штете појаве, које слабе безбедност нашег друштва. И, друго: што је друштво јаче и изнущије отпорније на сва унутрашња слабљења, подријења, малверзације и субверзије, то је и систем друштвене самозаштите чврши и ефикаснији у својој функцији. Зато су све мјере и акције организованих социјалистичких снага, са Савезом комуниста на челу, усмјерене на јачање унутрашње стабилности друштва у духу политичке дугорочне економске и друштвено стабилизације, истовремено усмјерене на јачање друштвене самозаштите. А друштвена самозаштита треба да допринесе тој великој акцији која припрема размјере покрета за преовлађавање свих тешкоћа с којима се наше друштво сусреће.

Перо КНЕЖЕВИЋ

Са дочека туристичког воза у Бару

УЗГРЕД ЗАБИЉЕЖЕНО

МАЛО ШАЛЕ - ВИШЕ ЗБИЉЕ

све само доње крајеве, а овде на плажи голи су само горњи дјелови. Има их свакаквих: малчићких, великих ко балон, чврстих, меких, напетих ко лимун! Ех, лимун! Од живе жеље да га човјек види! Нема га ни за лијек. Био стигао у Тргнић центар прије мјесец дана, а цијена му 24 старе хиљадарске! Уз такву цијену иде и упутство: не режи лимун попола, него га прободи плетићем иглом, па исциједи неколико капи и онда ту рупу зачепи селотејпом, па лимун спреми у сухо и хладно мјесто, тамо где држиши лекове.

На плажи маса меса свакојаког: и црног, и бијelog, и поцрвјеног, и оног с костима, и без кости, само још фали мљевено! А оно баш најбоље пролази — за роштиљ, пуњене паприке, фасиране шинице. Навалио народ на мљевено месо, а наши вриједни касапи — мљеву ли мљеву. И пошто је велика потражња, они то раните спреме. Ко те пита у оног гужви колико чега има! Главно је да муштерија што мање чека. Не знајаш шта о томе мисли овдашња инспекција. Али, прочиташ сам да је недавно Врховни суд Војводине казнио радну организацију са седам милиона, а пословођу с пола милиона што су месо мљели раније, а не пред купцима. Красто, чувај се!

*

ДУНУО МАЛО ВЈЕТАР, па они сунцобрани лете по плажи. За њима трка. Једни трче да их ухвате... скупо су платили најам. Други бježe

да их неки оним оштрим шипкама не би дохвалио! Вриск! А зашто? Зато што је дришка сунцобрана дебља од руке у бетонском постолју, па не може у њу да уђе, него туристи морају да сунцобран забадају у пијесак.

*

ОДОХ МАЛО ДА ТРАЖИМ онај западски центар, што су га општинари формирали 1. јуна, на патију. Наиме, у њиховој одлуци је стајало да се тај терен и остало мора спремити до 1. јуна и да се до тог дана сви контејнери са западлијама и продавцима имају постројити тамо где је била пијаца. А ја видим да су сви они остали тамо где су и прије били. А сиромашни, жртвованы угоститељи, јадници, оставили кри тамо где су им била бојишта, где су однијели велику, милионску побјedu — и не хтједоше да почисте оне прљаве остатке сломљених керамичких плочица и разних отпадака. А требало је то „гробље“ љепше уредити. Окитити га цвијећем. Ваљало им је!

*

ВИДИМ ИЗДАЛЕКА ЈОВА, па скренух да га не сртнем, јер знам да ће ме давити пола сата што нама. Будванима, увијек касне пензије; те зашто они у републичким руководствима сваког првог примају плату; те зашто једино Црна Гора није повећала пензије, а све друге републике јесу... Увијек иста прича! Хтио Јово да пише протестно писмо предсједнику Црне Горе кад су оно пензије стигле тек дан уочи 13-јулског празника. Но, нисмо се могли споразумје

ти коме предсједнику.

М. Бр.

ГДЈЕ ИЗГРАДИТИ ЈЕТЬЊУ ПОЗОРНИЦУ?

Културни живот је већ годинама осетно осиромашен због недостатка јећиње позорнице. Она у старој Будви, која је била „лучноша“ културних забивања у „метрополи“ црногорског туризма“, с обзиром на стање у коме се стари град налази, више је неупотребљива. Замјена за њу још није нађена, па се „културни“ догађаји, у највећем броју, забивају у холовима и на терасама хотела. Но, све је то оскудно и шкрто у односу на потребе ривијере где у „шипиц“ туристичке сезоне борави близу пе-десет хиљада домаћих и страних туриста дне вно.

Новоизграђена јећиња позорница у Светом Стефану још се ни изблизу не користи колико би требало и остаје да се поразми сли како да се овај драгоцен објекат најцелисходније употреби и приведе своју на мјени. Јер, ако ништа друго, требало би се потрудити да се уложена средства поврате.

Где и како да се изгради јећиња позорница у Будви питање је које се већ дуже времена налази на дне вном реду. Најновији предлог је да се изгради у саставу нове Словенске плаже, и то на простору садашњег са јамског ресторана и дијела парка иза њега. Имала би двије хиљаде сједишта и друге просторе који би служили као сликарски атељеи, простори за излагање и продају. Њих би истовремено користили нова Словенска плажа и Јадрански сајам, па се у то ме види оправданост реализација једног оваквог објекта који Будви подуже времена недостаје. Да се тај пројекат реализује, по ред Словенске плаже, интересовање треба да покажу Јадрански сајам и Културни центар. Наравно, интересовање за такав подухват треба да покажу и друге друштвено-политичке структуре, јер било би незахвално и непопуларно да се на крају овако значајна инвестиција прогласи — општинским недоништем.

Д. Н.

ГОСТ РЕДАКЦИЈЕ

Љуба Поповић

У МОДЕРНОЈ ГАЛЕРИЈИ у Будви првих десет дана августа трајаје је за љубитеље сликарства прави празник: одржана је самостална изложба сликара Љубе Поповића, који већ подавно, заједно с Дадом Ђурићем и Владимиром Величковићем, ради у Паризу и чије се слике налазе у најпознатијим јавним галеријама.

Изложбу је отворио Светозар Вукмановић — Темпо.

Радостан што се баш у Будви представио љубитељима сликарства и бројним поштоваоцима његовог дјела, Љубо Поповић нам је изјавио да неколицина његових будванских пријатеља, међу којима издаваја Сашу Подгорског, већ годинама тражи да испуни обећање које је дао када су писјесак и обале Бечића били пусти и кад је таква слика замјењивала изгубљени рај наше подсреде сти. — То вријеме спавања на обалама у врелом гијеску, те ноћи чудновате и пуне мистерије, ти дани искључиво окупљани плаветником, то прохујало вријеме, учинили су да припремим ову изложбу. Она је камерног карактера. Сличну изложбу имао сам својевремено у Паризу. Акварели и лавирани црteжи — њих десет један — чине својеврсну цјелину и представљају за мене припрему за слике већег формата које тек треба да урадим.

На питање зашто до сада није излагао у Југославији, Љуба каже:

— За организовање изложбе мојих слика у Југославији интересовање треба да покажу нека наша галерија или музеј. Јер, највећи број мојих дјела власништво су галерија и приватних галерија и колекционара. Од њих зависи да ли ће их и под којим условима уступити за излагање. Иначе, споро стварам, па и када бих хтио да се представим у једном од наших већих културних центара требало би ми почири чијо времена да изложбу спремим.

ЗА ПРВУ ИЗЛОЖБУ ИЗАБРАО САМ БУДВУ

У наставку разговора Поповић нам је саопштио да је његову изложбу слика у Њујорку приредио град Париз. Позајмљивањем слика успјело им је да његово ства-разаштво представе у свим фазама. Поред осигурана слика, Париз је платио и трошкове превоза и све остало. Изложба у Њујорку добила је најласкавије оцјене критичара и познавалаца јавних скикарства.

Говорећи како су он, Дадо Ђурић и Владимир Величковић успјели у „граду све тности“, Љуба нам је рекао:

— Успјели смо, јер смо у одређеном тренутку понудили Паризу нешто што та сре-дина до тада није имала. Други важан момент за нас био је што смо добро познавали културне прилике у Францу-ској и тако смо испунили и друге услове који су пред „дошљаке“ постављани да би могли да стану на чврстој тле.

На питање како види младу генерацију наших сликара, он је одговорио:

— Неспорна је чињеница да ми данас имамо много довољних сликара, али, на жа-лост, многи у жељи да

„свјетски врх“ уђу на мале врата, пренебрегавају неке важне моменте. Сматрам да им недостаје знање да те по-тезе изведу, а непрестано су опсједнути жељом да преко ноћи постану славни. Замјерам им и што сматрају да се „велике ствари“ догађају ван њихових средина, па се опредјељују да имитирају „ве-лике средине“. А ја успјех своје генерације видим упра-во у томе што није дозволи-ла да падне под утицај оно-га „важног“ што се тада до-гађало у свијету, већ су по-нудили нешто ново и ори-гинално, што је тада је-сликарски свет прихватио.

Љуба Поповић доста је добро упућен у културна забивања у нашој земљи — можда боље него многи поје-динци који стално живе у Југославији. У предности је, каже, што му нису познати ситни догађаји и забивања, па се њима не оптерећује. На острву Врник у Корчула-иском архипелагу, где има-кућу и атеље, сваке године проводи велики дио јећета, и то му је најчвршћа веза са „ста-рим крајем“.

Драгослав Новаковић

ЗВОР НА ЗУБАЧКИМ УБЛИМА

На Зубачким убљима, тромеђи социјалистичких република Босне и Херцеговине, Црне Горе и Хрватске, окупило се 7. августа око 15.000 бораца, омладине и народа из десет општина овог по-дручја. Био је то 21. по реду збор братства и јединства народа овог краја, који се одржава у спомен на исто-ријске догађаје августа 1941. године, када су се на том мјесту окупили комунисти и родољуби Боке, Далма-ције и Херцеговине и одлучили да се с ору-жјем у руци супротета ве окупатору и дома-ћним издајничима.

На овогодишњем збору, коме су присуствовале и званичне делегације три републике и десет општина, Заједнице општина Далмације и Сплита и ЈНА, говорио је МИЛУТИН БАЛТИЋ, предсједник Предсе-дништва СР Хрватске.

Послије Балтићевог излагања представници општине Љубиње предали су заставу Ко-торанима који ће бити организатор збора наредне године. Након тога, свечаност је на-стављена културно-умјетничким програмом и правим народним слављем, које је трајало до вечерњих часова.

В. С.

Три изложбе у Светом Стефану и Милочеру

Подручје Светог Стефана и Милочера занимљиво је како за госте са свих мери-дијана тако и за поклонике умјетности. Стижу овде и они који воле сликарство, музику, књижевност. И слика-ри су чести посјетиоци. Познати ствараоци долазе да сликају испред града — хотела, у маслињаке Милочера и Пржна, и да изложу на овом простору.

У галерији града — хотела средином августа затворена је изложба слика Пере Никчевића из Никшића, је-

дног од најталентованјих млађих стваралаца не само у Црној Гори, него, по оце-ни критичке, и у нашој зем-љи. Он је овдашњој публици показао платна с необичним скијетом који је увијек не-где између реалног и нере-алног, између фикције и ства-рnosti, између реда и нере-да, љубави и мржње.

У изложбеном салону хотела „Маестрал“ представи-ла се умјетница са Цетиња Ана Брицица. На својој четвртој самосталној изложби изложила је преко десет

радова, махом у уљу, насталих у протекле десет година.

У галерији града — хотела отворена је изложба слика Наде Хегедушић — Јанковић из Загреба, која је својевремено учила наиву од великог ствараоца Ивана Генералића. Ова изложба оције-њена је као репрезентативна — њен аутор је један од водећих мајстора наиве из Хлебина — и изазвала велико интересовање публике.

С. Г.

НА КОНКУРСУ „ЗЕТА ФИЛМА“

Преко 50 сценарија и синопсиса

Почетком 1983. године „Зета филм“, односно Раднички савјет ове радне организације објавио је конкурс за сценарије и синопсис за дугометражни и играни филм с темом из савременог живота. а и могућност адаптације ли-терарних дјела. Садржај ко-нкурса, који је објављен у „Политици“ и „Побједи“, до-стављен је и удружењима филмских радника у републицима и покрајинама. Јед-дин ограничавајући фактор, формалне природе, био је рок предаје текстова — 30. VI 1983. године. Након тог датума, комисија, односно жири (Рајко Џеровић Милорад Бошковић и Мато Јелушић) изабран од Филмског савјета „Зета филма“, дужан је да у року два мјесеца ка-

же свој аргументовани суд о квалитету приспјелих шифрованих текстова и о они-ма који су награђени. Нај-зглед, нимало лак задатак, ако се има у виду 52 приспје-ла текста: 31 сценариј и 21 синопсис.

Међутим, поклоници безусловног демократског квали-татизма морају бити зачу-јени. И поред уочљиве темат-ске лисперзије, изразита књи-живна неуједначеност, непо-знавање и непоштовање ос-новног функционалног за-хтјева — ради се о филм-ском сценарију или синоп-сису; неизграђеност уопште сазнајног, па и естетског од-носа према датости; неу-бично разуђеност, која че-

сто доводи до контрадиктор-ности, приликом схватља-њу кључног значења савремено-сти као основне тематике пре окупације — дају негативну ознаку савремености отгромној већини радова.

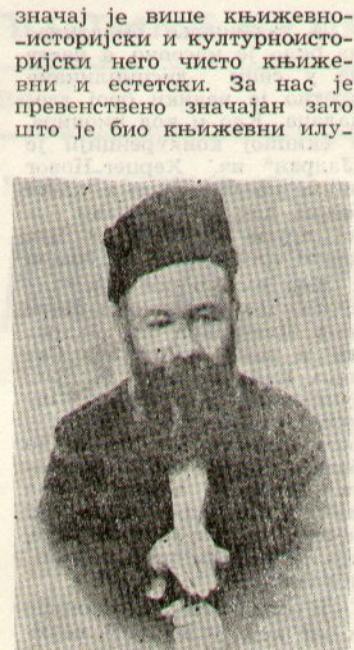
Уосталом, испоставља се, ово је само још једна потвр-да већ запажене вриједности филмских текстова, чак и инспирација, у југословен-ској кинематографији.

Намјера нам је да овом подударношћу потврдимо по требу сазнавања правих разлога таквих неусклађено-сти. А можда и више од то-га!?

УЗ 75-ГОДИШЊИЦУ СМРТИ МИЛОВАНА ГЛИШИЋА

ПРОПАГИРАО јЕ ИДЕЈЕ СВЕТОЗАРА МАРКОВИЋА

РЕАЛИЗАМ СЕ У СРПСКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ јавио у дјелима Јована Стерије Поповића и Јакова Игњатовића, али тек са Светозаром Марковићем ће добити теоријске основе и научно објашњење. За српски реализам је карактеристично да је, и поред јаког политичког и књижевног утицаја аутора „Србија на истоку“, и даље било писаца који су били романтичари и реалисти, а који су писали и романтичарски. Карактеристично је још, нарочито за прву фазу реализма, да се у то доба јавља велико интересовање за науку, првенствено природне науке (Уједињена омладина српска истицала је као своје основно гесло: „рад с помоћу науке, а на основу истиће“), затим за страну књижевност највише руску. Отуда су многи наши реалисти баве превођењем. Од руских писаца на нашу књижевност највише су утица-

Милован Глишић

Једини у мајке

Милован Глишић је као ћак сакупљао народне пјесме у свом завичају, испод Маљена. Опубликоване у „Даници“ за 1872. годину, оне су и посебно одштампане. Како су, међутим, мало познате, одлучили смо да овдје једну објавимо:

Мили Боже, чуда великога!

У село се куга уселила

Те умори девет дјевојака,

И десетог, јединог у мајке.

Жалила га остарила мајка

Жалила га за девет година,

Свако јутро на гроб: „Добро јутро!“

Свако вече на гроб: „Добро вече!“

Проговора остарила мајка:

„О мој сине, једини у мајке!

„Је ли теби црна земља тешка,

„Јесу ли ти даске додијале?“ —

Проговора једини у мајке:

„О Бога ми, моја стара мајко!

Није мени црна земља тешка,

Нит' су мени даске додијале;

Већ су тешке сузе твоје, мајко!

Поздрави ми дванест јараници:

Поздрави ми Мару и Марију,

Поздрави ми Стану и Станојку.

Поздрави ми Смиљу и Смиљану —

Понајбоље Мару јараници,

Мара ми је на пенџер до'дила,

Доносила слаткијех понуда:

Жуте дуње на меду куване,

Шевтелије прије сунца бране.

Ђе сам теби болест боловао,

Онђе ми је мекана постеља,

На постељи високо узглавље,

Под узглављем свилена марама,

У марами сјајно огледало,

И у њему зрно каравиља;

Подај ми га Мари јараници,

Нек с' огледа нек ме не погледа,

Нек мирише, нека не уздише.

ја имали Чернишевски (роман „Шта да се ради“) и Гоголь. Међу другим нашим писцима (Нушић, Сремац), Гоголь је највише утицао на Глишића, те је он, под утицајем овог великог учитеља, не само исмијао бирократију и писао позоришна, већ и дјела с фантастичном садржином.

Милован Глишић нема значај једног Матавуља или Боре Стапковића, па ни Лазе К. Лазаревића — његов

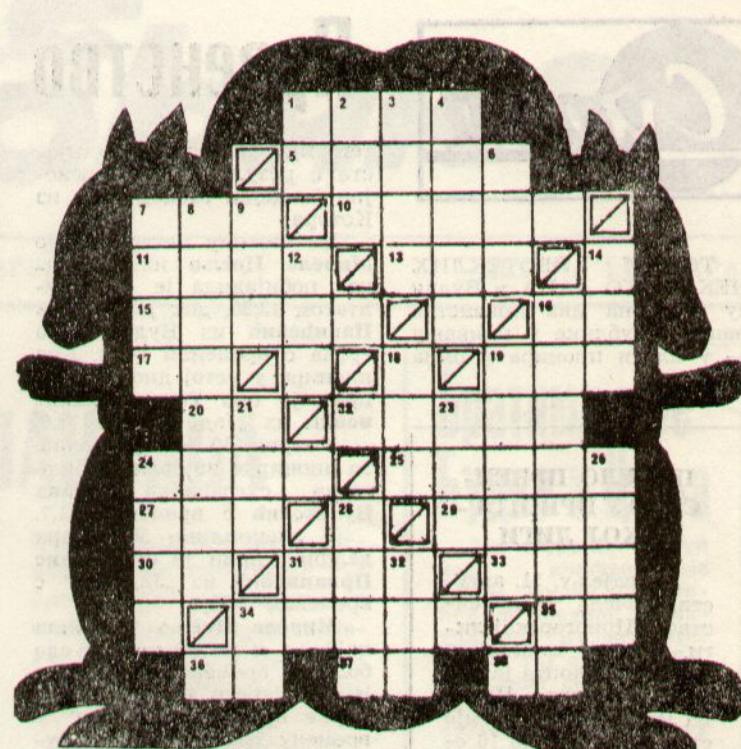
значај је више књижевноисторијски и културноисторијски него чисто књижевни и естетски. За нас је првенствено значајан зато што је био књижевни илу-

пертоар и тек преправљен (и ублажен) поново приказиван. Један је од најбољих (и досад непревазиђених) преводилаца. Између остalog, превео је Гоголеве „Мртве душе“ и „Тарас Бульба“, Толстојев „Рат и мир“ и Гончаровљевог „Обломова“, а преводио је још с француског и других језика.

Готово све основне идеје Светозара Марковића, а нарочито осуда економских заједница и бирократије, нашле су у Глишићу као човјеку (због преношења и растурања „Србије на истоку“ био је у затвору) и у његовом дјelu свога пропагатора. Марковић је у „Србији...“ писао: „Људи који су располагали новцем, користили су се потпуно неизвршним својим суграђана да их до гуше задуже“, а Глишић је у већем броју приповједака („Глава шећера“, „Злослутни број“, „Свирач“, „Шило за огњило“, „Рога“ и друге) описао и исмијао, па и „убијао“, те, кампање и зеленаше. О бирократизму у Србији Марковић пише: „Где год су интереси власника, интереси бирократије сили у судару са народном слободом, извршила власти био је против народа“, а Глишић је све те „извршице власти“, неписмене и неспособне писаре („Редак звер“, „Подвала“), способне и саможиве хате („Глава шећера“, „Свирач“), лакоме и лукаве капетане и услужне послушне пандре („Глава шећера“) описао у својим дјелима.

Стваралаштво Милована Глишића заснива се на народним предањима или усменим казивањима која у виду скаске или анегдоте живе у народу. Но, утицај народне књижевности не огледа се само у Глишићевој тематици, већ и у технички и методу описивања догађаја, односно у анегdotском изношењу радње, уживом дијалогу и у спољашњем сликању појава. Код Глишића, као и у народној приповједци, више је важно оно што се одиграва и догађа споља него унутра; више је важан догађај него доживљај.

Значај Милована Глишића је у томе што је извршио велики утицај и на наше други писце реалисте — Јанка Веселиновића, Бранислава Нушића и Радоја Домановића.

Укрштеница

ВОДОРАВНО: 1) водоземац (мин), 5) рива, 7) обојица, 10) марка часовника, 11) мрак, 13) Карењина, 15) блиска рођака, 16) упиши: вр, 17) сугласник и самогласник, 19) палестинска ослободилачка организација, 20) аутомарка Ниша, 22) хунски војсковођа „бич божији“, 24) грчко слово, 25) прибор за писање на табли, 27) отац (словеначки), 29) мусиманско мушки име, 30) сугласник и самогласник, 31) дијечности, 33) Емилија, 34) удаја у фудбалу, 35) Иван Павлов, 36) два иста самогласника, 37) коњ, 38) мјера за површину.

УСПРАВНО: 1) Жаба, 5) обала, 7) оба, 10) Анета, 11) тата, 13) Ана, 15) ујна, 16) вр, 17) ло, 19) ПЛО, 20) НИ, 22) Атила, 24) бета 25) креда, 27) ата, 29) Амир, 30) зи, 31) кап, 33) Ема, 34) волеј, 35) И. П. 36) оо, 37) ат, 38) ар.

НАЈМЛАЂИ САРАДНИЦИ

Тито је наша дика

ЧЕТИРИ УЧЕНИКА III РАЗРЕДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „СТЈЕПАН МИТРОВ ЉУБИША“ (РАЗРЕДНИК СТАРЛЕШИНА ДРАГИЦА МИТРОВИЋ) НАПИСАЛИ СУ ПРЕГРШТ СТИХОВА О ТИТУ КОЈЕ ОБЈАВЉУЈЕМО.

Тито је наша дика
волимо га ми
пјевају о њему
тионира сви

Тито је љубав
и рада пјам
за љубав његову
живот ћу да дам

Тито је у пољу
зелена трава
љубав која
никад не спава.

Каја ЛАЗАРЕВИЋ

Наше срце је Тито,
stabло бујних грана
и сјеме корјенито.

Његова остварења
блистају у нама
за многа покољења.

Зато је Титово име
да се дичимо њиме,
уклесано дјелом
причаће народу цијелом.

Александар ШПАДИЈЕР

*

Тито је птица у лету,
Тито је лептир на цвјету,
Тито је слобода
свих наших народа.

Татјана АНДРИЋ

*

Тито је ружа
што цвјета у мају,
Тито је мајска пјесма
која се чује и гају.

Светлана ЂУРИШИЋ

*

ТОКОМ ПРОТЕКЛИХ НЕКОЛИКО ДАНА у Будви су одржана два првенства наше Републике у пливању — у класи пионира и омладинаца.

ПОЧЕЛО ПРВЕНСТВО У ЦРНОГОРСКОЈ ЛИГИ

У недељу, 21. августа, почело је првенство у Црногорској лиги. Послиje вишемјесе чне паузе, лопта је кренула са центра. Новина је у томе да је умјесто 14 стартовало 16 екипа, што значи да ће мало дуже трајати и првенствена борба за бодове. Ко ће бити првак — тешко је рећи, јер кандидата има више, а такође ће се водити и огорчена борба за опстанак.

Послиje доста грзишица у клубу, слабе финансијске ситуације растроја играча и других невоља, стање у „Могрену“, једином нашем представнику у том рангу такмичења, се поправило. Управа је одлучна у томе да се све ради на аматерском принципу, то исто мисли и тренер Божковић. Потребно је само мало више напора да се поправи игралиште, да се брине о спреми играча и клупским просторијама. Тога до сада није било дозвољено, а уколико се желе и резултати и добра реputation домаћина, онда је то неопходно.

Ради навијача „Могрен“ рећи ћемо с ким се све Будвани састају у јесенjem дијелу првенства.

У првом колу „Могрен“ је био домаћин „Текстилцу“, у другом се састају „Зета“ — „Могрен“, трећем „Могрен“ — „Морнар“, четвртом „Титекс“ — „Могрен“, петом „Могрен“ — „Челик“, шестом „Јединство“ — „Могрен“, седмом „Могрен“ — „Дечије“, осмом „Могрен“ — „Рудар“, деветом „Игalo“ — „Могрен“, десетом „Могрен“ — „Ловћен“, једанаестом „Црвена стијена“ — „Могрен“, дванаестом „Могрен“ — „Забјело“, тринестом „Искра“ — „Могрен“, четрнаестом „Могрен“ — „Титоград“ и последњем, петнаестом, које се игра 27. новембра, „Бокељ“ — „Могрен“.

С. Г.

Првенство Црне Горе у пливању

тегорији пионира прво место с резултатом 23,0 освојио је Дејан Манојловић из Котора.

На стотину метара прсно Мирела Цвељо из „Јадрана“ побиједила је са резултатом 13,80, док је Мирела Павићевић из Будве била трећа с временом 14,78. Код пионира у истој дисциплини први је био Тодор Прланиновић из „Јадрана“ са 13,6.

У трци 50 метара леђно за пионирке најбоља је била наша суграђанка Татјана Булатовић с временом 41,7.

У дисциплини 50 метара делфин, први је био Борис Прланиновић из „Јадрана“ с временом 0,38,4.

Мирела Цвељо је била најбоља и на 50 метара слободно с временом 0,37,8, док је у штафети 4 x 50 за пионирке први био „Јадран“ у времену 2,36,2, а друга „Будва“ с 2,40,3.

На 200 метара мјешовито најбољи је био Тодор Прланиновић с 3,02,00, а од пионирки Татјана Микић из „Јадрана“ с временом 3,20,02.

Тодор Прланиновић је тријумфовао и на 50 метара прсно с временом 0,44,00, док је други био Владимира Булатовић из Будве с 0,46,08. У истој категорији код пиони-

рки најбоља је била Мирела Цвељо са 0,45,00, а друга је била наша суграђанка Мирела Павићевић с 0,46,08.

У трци 50 метара делфин за пионирке прва је била Татјана Михић из „Јадрана“ с 0,43,06, док су друга два места припала Будванима Станислави Митровић с 0,51,00 и Мирјани Солујић с 0,52,02.

У штафети 4 x 50 мјешовито за пионирке најбољи је био „Јадран“ с 2,42,00 а друга „Будва“ с 2,59,8. Исти је поредак и пионирки — први „Јадран“ а друга „Будва“.

Нови екипни првак постојао је „Јадран“, освојивши 14,738 бодова, испред „Будве“ која је укупно сакупила 6,626 бодова.

Такмичење у свим дисциплинама пратило је близу 1000 гледалаца, а о квалиитету је најбоље навести ријечи познатог пливачког стручњака Ивице Зубера који је од његовоја многе генерације пливачица и пливача у Црној Гори:

— Првенство је било масовно, а талената на претек. Уколико се само буде организовано радило у клубовима, ето нових шампиона.

ОМЛАДИНЦИ

И такмичење омладинаца било је масовно, а наступце у свим дисциплинама пратио је велики број гледалаца. Као и код пионира, у екипној конкуренцији је „Јадран“ из Херцег-Новог надмоћно био први с 31,881 бодом, док су Которани били други са 18,078, а Будвани трећи са 10,741 бодом.

Код омладиника блистали су Сандра Џрвенко и Мирјана Цветковић из „Јадрана“ и наша пливачица Сандра Капичић која је тријумфовала у трци на 100 метара слободним стилом с резултатом 1,12,0. Веома добра је била и Тања Франета. Будва је заузела прво место у штафети 4 x 100 метара с резултатом 6,05,0, док су омладинци доста подбацили.

И првенство за пионире и оно које је потом усједило — за млађе омладинке и омладинце испунило је очекивања.

Домаћин првенства, Пливачки клуб „Будва“, учинио је много како би постојали сви услови за такмичење.

С. Г.

Кутак за разоноду

НАПРОТИВ

Судија пита свједока:
— Ви, дакле, тврдите да су они живели као муж и жена?

— Не, напротив, они су се лијепо слагали!

МОРА СЕ И КУЋИ ДОЋИ

— Човјече, ти опет долазиш из кафана?
— Е, па, жено, не могу ни тамо вјечно остати!

ЗАТО ШТО ЈЕ...

— Не схватам... За што желиши да се разведеш?

— Зато што сам ожењен!

НИКАКО ДА ПОГОДЕ

— Што сте се толико уплашили од једног силеције, па бјежите пред њим — та, вас је петорица, а он један?

— Да, али не знамо кога то он од нас јури!

ОПРАВДАЊЕ

Пошто је дуго претрала по својој ташни, тражећи возачку дозволу, жена за воланом обраћа се уз најљупкији осмјех саобраћајцу који ју је зауставио:

— Извините, молим вас, погледајте само где се у ташни затурила та дозвола. Знате, ја без наочара не видим даље од поса!

КАЗАЛИ СУ...

КАО ЗАРАЗНА БОЛЕСТ

ШЕКСПИР: Љубав је као заразна болест — што је се неко више плаши, то је вјероватније да ће је добити.

*

ЗОЛА: Комплiment је њежни додир љубави обавијен великим маштом.

*

АНРИ ДЕ МОНТЕРЛАН: Кад би само знала колико те писам волио, ти би се уплашила.

*

МАДАМ ДЕ СТАЛ: Ако нас нико не воли, престајемо и сами да се волимо.

*

ЕГЗИПЕРИ: Љубав се не исплати. Што више дајеш, више си оставио.

*

ТАРТАКОВЕР: У шаху добија онај који претпоследњи погријеши.

*

МАРК ТВЕН: Не насиједајте старој изреци „Ко рано рани, двије среће граби“. Познавао сам једног човјека који је то покушао — устао је кад је свануло и угризао га је кољ.

*

ЈАН ВЛОДЕК: Има чворова који се још више затрпавају кад се развезују силом.

*

ПУ-ЛИ: Жене треба да су као понека загонетка коју не може свако погодити, али не треба да су као загонетка, коју не би могао нико разријешити.

*

МЕРИМЕ: Пријатељство траје све док један пријатељ мисли да је мало супериорнији над другим.

*

ХАЈНЕ: Да су Римљани морали да уче латински, не би никад нашли времена да освајају свет.

*

МОЛИЈЕР: Никад писам видио магарца који разговара као обично људско биће, али сам сретао људска бића која разговарају као магарци.

*

МОНТЕСКЈЕ: Само мушкиарци којима жене пису интересантне запамјату се за женске хармоне — људи који воле жене никад не примјећују шта оне носе.

*

ЛА РОШФУКО: Постоји само једна врста љубави са хиљаду разних копија.

СВЕ ВИШЕ УДЕСА НА ЈАДРАНСКОЈ МАГИСТРАЛИ

Јадранска магистрала и даље узима свој крвави данак. Овога јетра регистровано је више саобраћајних неизгоди. Многи који су хитали ка обали заувијек су остали у неком кањону, ували или на неком превоју. Добар број људи у неким врховима су као тешки инвалиди, а такође, није мајко оних који су се прије времена вратили с пута, и то без свог аутомобила.

Статистика каже да је за шест мјесеци на друмовима Црне Горе изгубило животе 56 лица, док их је 294 задобило теже повреде. Уз то, регистровано је 1.899 незгода где је причине само материјална штета.

Ове сезоне је, неочекивано, много возила било на друмовима. Отрактичење употребе бензина прости се није осјећало — колона аутомобила, који су хрлили и још увјек хрле ка мору или с мора била је огромна.

Умор, велика бризина, неисправна возила, непоштовање саобраћајних знака — то су најчешћи узроци удеса. Добар број возача који стижу из удаљених мјеста возе непрекидно 500 — 600, па и више километара. Одмор их савлада баш када стигну у кањој Платије, на Паштровску гору или на дионицу од Титограда ка Цетињу. За тренутак попусти концептрација, и то, удеса — када у Станци саобраћајне милиције у Будви.

Киша која је повремено квасила друм током сезоне такође је један од узрока удеса. Тада обично страдају они који не познају овај терен и они који немају довољно искуства. Најбољи „пријери“ за то су баш у нашој општини — Каменово и Жута греда. Те дводневне „црне тачке“ у вријеме киша „поприште“ су удеса.

Има — и то треба рећи — и објективних разлога за удесе. На коловозу нема довољно путоказа, а и они који су постављени често „не падају у око“ возачу. Магистрални пут, нарочито дионица кроз Бечиће право је шеталиште. Пролазници заузимају по једну страну друма и уколико вожња заиста није опрезна (но и тада претрчавају улицу) удес је неминован. О тротоарима, изградњи надвожњака и подвожњака, обиљежавању прелаза — много се прича, а мало на томе ради. Нема узпутни сервиса, где би вожач отклонио квад.

— Ми чинимо што је у нашој моћи. Патроле су нам непрестано на путевима, дежурају око „црних тачака“, дају савјете. Настојимо да што више будемо на друму и да не само казнама, него и упозорењима помогнемо учесницима у саобраћају.

Р. С.

У појединачној конкуренцији на 200 метара слободно за пионирке прва је била Сандра Џрвенко („Јадран“ из Херцег-Новог) с временом 30,15, док је трећа била Мирјана Солујић из Будве с резултатом 31,30. У истој конкуренцији, а у ка-